

NAFARROA SUSPERTU REACTIVAR NAVARRA 2020-2023

AURRERABIDEA, KOHESIOA, BERRIKUNTZA.
PROGRESO, COHESIÓN, INNOVACIÓN.

2020/8/1
Planaren egikaritze-laburpena.

1. AURKEZPENA	4
2. NAFARROAKO EGOERA BERRERAIKITZE PROZESUAN	6
2.1. Nafarroako ekonomia: oparotasuna eta kohesioa, eta zenbait desafio etorkizunari begira	7
2.2. Gobernuaren erantzuna koronabirusaren krisiari	8
2.3. Eztabaida Nafarroako Parlamentuan: Nafarroa Suspertu Planari buruzko batzordea	10
3. 2050. URTEA IKUSMIRAN DAUKAN ESTRATEGIA BAT	11
3.1. Gure gizartearen erronka nagusiei erantzutea	12
4. NAFARROA SUSPERTU PLANAREN LEHENTASUNAK ETA JARDUKETAK	16
4.1. Misioak eta lehentasun estrategikoak	17
4.1.1. Ekonomia eraldatzea digitalizazioari begira	17
4.1.2. Trantsizio ekologikoa bizkortzea	19
4.1.3. Lurraldea modu jasangarrian egituratzea	20
4.1.4. Kohesio soziala eta aukera berdintasuna sustatzea	20
4.1.5. Gure bizikidetza esparruan sakontzea	21
4.1.6. Arlo publikoaren lidergoa berrestea	22
4.1.7. Lanean mugez kanpo eta mugez kanpo: kanpoaldea	23
5. PLANAREN GOBERNANTZA	24
6. AURREKONTUA ETA GAUZATZEKO BALIABIDEAK.	26
6.1. Baliabideak lortzea	27
7. PLANAREN AGINTE-KOADROA	29

1. AURKEZPENA

1. AURKEZPENA

Gizakiek lortu duten guztia lehenago noizbait amestu dutena izan da. Esaldi honekin aurkeztu nahi dut Nafarroa Suspertu Plana. Plan honek misioa izateko bokazioa du. Misioaren eta planaren arteko desberdintasuna baten eta bestearen asmoak dira, misioarena ez delako soilik helburu batzuk betetzea, arazo sozialei erantzunak ematea baizik, egungo eredu agortuta dagoela ikusita. Plan honen bitartez, Gobernuaren misioa da aurrera egitea eredu sozial eta ekonomiko berri baterantz.

Esan genezake COVID-19ak akuilatu duela aldaketarako genuen nahia eta gogo. COVID-19a tragedia handia izan da, bizien galera eta enpleguaren suntsiketa eragin duelako, bai eta gure bizimoldea mugatu ere. Horregatik, sakrifizio handi horrek ekarri behar du berekin denon ongiaren aldeko eginbehar zibiko handiagoa.

Bat nator Europako Batzordeko lehendakariaren asmoekin, esan zuelarik Europak buru izan beharko lukeela planeta osasuntsu baterantz eta mundu digital berri baterantz eramango gaituen trantsizioan. Eta Europako bizimoldetik abiatuta egin behar du: pertsonak elkartuz eta merkatuko gure ekonomia soziala hobetuz, munduan bakarra baita.

Agiri honen bidez marraztu ditugu gure gobernuaren agendarako gidalerroak, legegintzaldi honetakoak, baina denbora muga horretatik harago joateko bokazioarekin. Horregatik, behar-beharrezkoa dugu herritarrek eta haien eragileek bere burua nolabait islatuta ikustea agiri horretan. Ez bakoitzak berea non dagoen bila dezan, baizik eta denona bateratzeko, horrek pertsona bakoitzaren aurrerabidea ere ekarriko duelakoan.

Plan honek bat egiten du Europar Batasunak bere Suspertze Planean, Itun Berdean, jaso dituen asmoekin: pertsonen alde lan eginen duen ekonomia bat. Aro digitalera egokitutako Europa bat, Europako bizimoldearen babesean oinarritua; munduan indartsuagoa izanen den Europa bat; Europako demokraziarentzako bultzada berri bat. Europako pentsamenduarekin uztartzen diren funtsezko ideia horietan abiapuntua jarrita, jarduera-ildo batzuk ezarri ditugu.

Garai hauetarako politika publikoak dira, baina, aldi berean, barrenean etorkizunaren eta ekintza senaren ernamuina daramatenak. Anbizioa da gure hautua: izan gaitezen errealistak, eska dezagun ezinezkoa, ez baita posible jarraitzea ikuspegi sozialetik jasanezina den egungo eredu honekin. Horretarako, plan honek bere egiten du Garapen Jasangarriaren 2030 Agenda. Agenda hori izenpetu duten herrialdeek konpromisoa hartu dute eraldaketarako neurri ausartak hartzeko, munduaren norabidea aldatu eta jasangarritasunaren eta erresilientziaren bidetik eramateko. Planak bere egiten du, halaber, Europa suspertzeko berriki sinatu den akordioa ('Next Generation EU').

Nafarroaren kasuan ez da berria bokazio hau, garapen eta aurrerabiderako ereduak asmatzekoa. Joan zen mendeko 60ko hamarkadan ere Foru Diputazioak Industria Sustatzeko Programa ezarri zuen, Nafarroaren garapenerako lantegi berriak erakarri nahi zituen lidergo publikoa baliatuz. Programa haren arrakasta agerikoa izan zen eta da. Gaur egun gure erkidegoak duen sendotasun industrial horren erakusgarri dugu. Beste adibide bat dugu 1995ean, Gobernuak Energia Hidroeléctrica de Navarra enpresa publikoa eratu zuelarik, energia berriztagarrien sektorea garatzeko bitartekoa izan zedin. Ekintza haren arrakasta ere nabaria da gure ekonomian. Geroago, Espezializazio Adimentsuaren Estrategiak (Moderna eta S3) etorri dira, hau da, geure jomuga estrategikoa Foru Komunitatearen lehiakortasuna, jasangarritasuna eta kohesio soziala areagotzeko.

Aipatu dugun bezala, planerako erreferentzia izan dira, batetik, Europar Batasunak egin dituen ahaleginak, abian jarriko den suspertzea zuzena, jasangarria eta egiazkoa izan dadin, eta Itun Berdea, eta, bestetik, 2030 Agendan bildutako Garapen Jasangarriaren Helburuak lortzeko nazioarteko ahaleginak. Nafarroa Susperitu Planaren ahaleginak estrategia horietan kokatzea garrantzi handikoa da bi arrazoirengatik: lehenengo eta behin, plana bideratuta dago Europako eta nazioarteko helburu onartu batzuetara, eta, bigarrenik, lotura horien bitartez sinergiak sortzen dira aurreikusitako esku-hartzeetan eta jarduketan-ildoetan.

Gobernu honek ibilbide-orri hau betetzeko konpromisoa hartu du. Horretarako izanen ditugun baliabideak (langileak, aurrekontuak, finantzabidea) ez dira izanen soilik gure aurrekontuak hurrengo urteetarako esleituko dituenak. Izan ere, Europar Batasunak, helburu batzuk betetzearen baldintzapean, estatuen esku jarri dituen baliabideak ere jorratu nahi ditugu. Eta, orobat, gizarteak eta haren eragileek denon onura bilatzen duen ekonomia sozial baten zerbitzuan jartzen dituzten baliabideak ere erabili nahi ditugu.

Gauzak horrela, dei egiten diet Nafarroako herritarrei eta eragile sozial eta politikoei, zeinek bere neurrian, agiri honetan ikus dezaten islatuta bere burua eta, horrela, desberdintasunak desberdintasun, harekin identifika daitezten. Den-denok konpromiso bakar batekin: Nafarroa.

María Chivite
Nafarroako lehendakaria

2.

NAFARROAKO EGOERA BERRERAIKITZE PROZESUAN

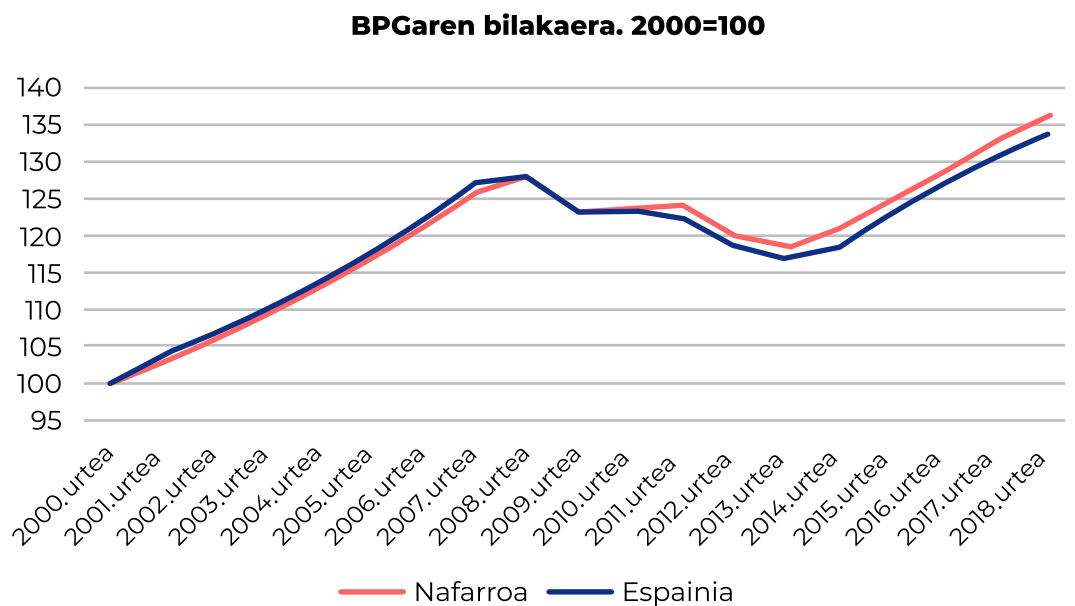
2. NAFARROAKO EGOERA BERRERAIKITZE PROZESUAN

Koronabirusaren krisia igaro ondoren, Nafarroako Foru Komunitateak berreraikitze prozesua du aurrean, eta bere indar gune eta erronketatik abiatuta egin beharko du. Nafarroa Europa hegoaldeko eskualde lehiakorrenetako bat da, per capita errenta Europar Batasuneko batez-bestekoa baino handiagoa du, ekonomia dinamikoa eta gizarte kohesionatua.

2.1. Nafarroako ekonomia: oparotasuna eta kohesioa, eta zenbait desafio etorkizunari begira.

Nafarroa eskualde oparo eta dinamikoa da. Halere, 2008ko krisiak inpaktu handia izan zuen hazkunde ekonomikoari dagokionez, bereziki enpleguaren arloan.

2000. urteaz geroztik Nafarroak izan duen hazkunde ekonomikoari begiratuta, Nafarroan izandako bilakaera Estatu osokoaren antzekoa izan zen, baina krisi ekonomikoan eta haren ondoko suspertzean Foru Komunitateak erregistro hobek izan zituen eta erresilientzia handiagoa, eta toki hobea hartu zuen Espainia osoarekin alderatuta.

PBGari dagokionez bilakaera positiboa izatea loturik dago enplegu arloan ere toki hobea izatearekin, besteekin alderatuta; Foru Komunitateko erregistroak enplegu arloan estatuko batez bestekoak baino nabarmen hobek izan dira, baina urruti daude oraindik 2008ko krisia baino lehenagoko datuetatik, enplegu tasa %60 ingurukoa baitzen orduan.

Orokorrean bilakaera hobea izan duenez, Nafarroako bizi estandarrak ere Espainiako gainerako erregioetakoak baino hobekak izan dira, hala per capita errentari dagokionez nola adierazle sozialei dagokionez, esate baterako pobrezia tasa edo AROPE tasa (pobrezia edo gizarte-bazterketa arriskuan dauden pertsonak).

Nafarroaren tokia, Espainiarekin alderatuta, bizi baldintzei dagokienez		
	Espainia	Nafarroako Foru Komunitatea
Per capita BPGa	25.727 euro	31.389 euro
Batez besteko errenta pertsona bakoitzeko	11.412 euro	13.585 euro
Pobrezia erlatiboaren tasa	%21,5	%8,9
AROPE tasa	%26,1	%12,6

Iturria: EIN

Laburtuz, Foru Komunitateak bizi maila altua du eta ekonomia dinamikoa eta oparoa, baina azken hamarkadan aurrerapena izan badu ere desafio garrantzitsuak ditu oraindik lehiakortasunari dagokionez Europar Batasunean, osorik hartuta, duen tokia hobetzeko. Errealitate horretatik abiatuta, Nafarroa Suspertu Planak suspertze esparru bat eskaintzen du, lehiakortasun hori hobetzeko eta etorkizunean ere oparotasuna eta kohesio soziala bermatzeko, berreraikuntzako testuinguru honetan zalantza ugari dagoela kontuan hartuta.

2.2. Gobernuaren erantzuna koronabirusaren krisiari.

Mundu osoko ekonomian bezala, Nafarroako Foru Komunitateak ere pairatu ditu 2020ko udaberrian koronabirusaren krisiak sortutako ondorioak. Nafarroako ehun produktiboak osagai industrial handia duenez, balio-kate globalak gelditu izanak eragin dio, eta, aldi berean, zerbitzuek atek itxi behar izan dituzte konfinamenduaren neurriak zirela eta. Inpaktua oso nabarmena izan da.

Nafarroa Suspertu Planaren aurrekariak izan dira Gobernuak pandemiaren hasieratik ezarri dituen presako neurriak. Neurri horiek osatu dituzte, halaber, Espainiako Gobernuak eta Europako Batzordeak hartutakoek.

Ekintza horien ezarpenak eta erregulazio berriek eraginkorrago eta efizienteago bihurtu dute kudeaketa publikoa, arlo publikoan lanean aritzen direnek bere gain hartu duten konpromisoarekin betiere. Neurri horiei esker,

pertsona zaurgarrienen aldeko babes soziala handitu da, toki entitateei bitartekoak eman zaizkie krisiari tokian tokiko ikuspuntutik heltzeko, eta enpresek eta profesionalak aukera izan dute enpleguari eusteko.

Esan genezake 100dik gora neurri horiek Suspertu Planaren oinarria ezarri dutela. Hala da, zeren agerian gelditzen baita Gobernuak, eta Parlamentuak, biak bat eginda, azken hamarkadetan bizi izan dugun krisi gogorrenari heldu nahi diotela.

Finean, hartutako neurriek 0 epigrafea osatzen dute, alegia COVID-19ari emandako erantzun berehalakoa eta adostua identifikatzen duen hori:

- **Osasun arloko ohiz kanpoko neurriak**, hala nola Osasun Departamentuaren esku uztea osasun zentro eta establezimendu pribatuak eta laneko istripuen mutualitateak, bai eta horietako langileak ere; edo Nafarroako Osasun Publikoaren eta Lan Osasunaren Institutuak bere gain hartzea Nafarroako Prebentzio Zerbitzu guztien koordinazio exekutiboa
- **Gizarte zerbitzuen arloko ohiz kanpoko neurriak**, hala nola etxeko zaintzaile profesionalak kontratatzeko laguntzak lortzeko zenbait baldintza (ahaidetasuna eta lanbide kualifikazioa) kentzea, edo landa eremuetarako kontratazio araubidea zabaltzea.
- **Arlo ekonomiko eta fiskaleko ohiz kanpoko neurriak**, hala nola 130 milioi arteko funts bat gaitzea, handitu daitekeena, COVID-19a dela-eta hainbat arlotan egin beharreko gastuei eta bestelakoei aurre egiteko: osasuna, hezkuntza, politika sozialak, enplegua, familiak, enpresak, enpresa txiki eta ertainak, autonomoak, lan eta familia kontziliazioa, babes soziala, nekazaritza eta abeltzaintzarako laguntzak; eta 25 milioi euroko funts bat sortzea, handitu daitekeena, COVID-19ak eraginda Nafarroako toki entitateek 2020an jasan behar dituzten arlo hauetako gastuei eta beste batzuei aurre egiteko: zergak, osasuna, hezkuntza, politika sozialak, enplegua, familiak, enpresak, enpresa txiki eta ertainak, autonomoak, lan eta familia kontziliazioa, babes soziala, ohiz kanpoko langileak.
- **Langile autonomoentzako ohiz kanpoko neurriak**, ohiz kanpoko laguntza zuzenak barne.
- **Suspertze ekonomikorako ohiz kanpoko neurriak**, hala nola entitate publikoek ematen dituzten abal eta maileguen gehieneko zenbatekoak handitzea, abal eta maileguen gehieneko arrisku bizia handitzea, eta onuradunak gehitzea.
- **Zerga eta tributu arloko ohiz kanpoko neurriak**, hala nola epeak aldatzea Foru Komunitateak kudeatzen dituen zergetan, edo tributu arloko zenbait betebeharrak kentzea.
- **Langileen arloko ohiz kanpoko neurriak**, hala nola ohiz kanpoko zerbitzuak agintzeko gaikuntza, eginkizunen esleipena, mugikortasun geografikorako eta departamentuen arteko neurriak, eginkizunak egokitzeak eta COVID-19ak eragindako aparteko egoera berriari erantzuteko.

- **Administrazio Publikoen kudeaketa efizienterako ohiz kanpoko neurriak**, hala nola presako tramitazioa erabiltzeko gaikuntza, COVID-19ari aurre egiteko beharrezkoak diren ondasun eta zerbitzuak kontratatu eta enkargatzeko, edo justifikatu beharreko funtsak libratzeko gaikuntza, pertsonen babeserako gastuak egiteko.

- **Ikerketa zientifikoa eta teknikoa sustatzearen arloko ohiz kanpoko neurriak**, hala nola dirulaguntzak ematea unibertsitateei, zentro teknologikoei, ikerketa zentroeiei eta Nafarroako Osasun Ikerketarako Institutuari, COVID-19 koronabirusak eragindako osasun larrialdiaren ondoriozko ikerketa zientifiko eta teknikorako deialdiaren barruan, Carlos III Osasun Institutuaren aldeko balorazioa jaso badute ere, finantzabiderik gabe gelditu direnei.

- **Ohiz kanpoko bestelako neurriak**, hala nola Nafarroan kirol-lanbidean hasteari eta jarduteari buruzko apirilaren 4ko 18/2019 Foru Legean ageri diren epeak luzatzea, edo Errepideei buruzko Foru Legearen aldaketa.

2.3. Eztabaida Nafarroako Parlamentuan: Nafarroa Suspertu Planari buruzko batzordea.

Nafarroako Parlamentuak erabaki zuen batzorde berezi bat sortzea Nafarroa Suspertu Planari buruz hitz egiteko. Batzorde berezi horren helburua zen Nafarroako Gobernuari neurriak proposatzea plan horretan sartzeko. Batzorde berezia maiatzaren 20an jarri zen abian eta ekainaren 23an onetsi zuen ondorioen irizpena, adostasun handiarekin; Parlamentuko taldeek aurkeztutako 168 proposamenetatik 126 onartu ziren, Nafarroako Gobernuko departamentu guztietara zuzenduak.

Batzorde berezi horren lana abiapuntu bat da neurriak gauzatzeko beharrezkoa den adostasun politikoa lortzeko, eta, beraz, egoera honetan, Nafarroa Suspertu Planak bere egin ditu proposatutako neurriak, eta ekintza programan txertatu.

3.

2050. URTEA

IKUSMIRAN DAUKAN

ESTRATEGIA BAT

3. 2050. URTEA IKUSMIRAN DAUKAN ESTRATEGIA BAT

3.1. Gure gizartearen erronka nagusiei erantzutea.

Nafarroa Suspertu Planak, koronabirusak sortu duen krisiaren ondorioak arintzeaz gain, nafar gizartea bildu nahi du eredu ekonomiko eta sozial berri baterantz aurrera egiteko. Eredu horrek **Nafarroa Europako ekonomia jasangarri, lehiakor eta kohesionatuenen artean jarri nahi du.**

Koronabirusaren krisiak agerian utzi du Foru Komunitatea ez dagoela nazioarteko dinamika handietatik kanpo: pandemia mundu osokoa izan da. Halaber, horrelako desfioek ekarri ohi dituzten **eraldaketa handiak** ere nazioartekoak izaten dira. Munduan agertoki berri bat definitzen duten aldaketa-eragileak dira. Nafarroak bat egiten du eraldaketa horiekin, eremu hauetan gertatzen direnak: gizarte-kapitala eta ekitatea, demografiako erronkak, digitalizazioa, lurralde egituraketa eta hiria-herria harremana, ekonomiaren karbonogabetzea eta ekosistemen babesa. Aldaketa-eragile hauei esker, posible izanen da Garapen Jasangarriaren Helburuak agudoago betetzea, Nafarroako ekonomiaren lehiakortasuna hobetzea eta ongizatearen eta bizi kalitatearen maila handiagoak eskaintzea. Garapen Jasangarriaren Helburuak aintzat hartuz eraikitzen den eraldaketa ekonomiko eta sozial honetan, 2050. urtea ikusmiran ageri da, mugarria baita Europar Batasunak helburutzat duen karbonogabetze erabatekorantz aurrera egiteko.

Nafarroa eraldaketa hauen buru izan dadin, beharrezkoa da norabide proaktibo bat hartzea politika ekonomikoan, berrikuntza teknologiko eta sozialeko politikan, itun sozialak sortzean eta baliabide publikoak erabiltzean. **Sektore publikoak jokamolde berri bat eduki dezan egiten du apustua, eraberritzeen agendaren lidergoa hartzeko eta dinamizatzeko,** eta gizarte osoaren ahaleginak bildu eta orientatuko dituen aldaketaren jomuga bat planteatzen du. Horretarako, planak, alde batetik, azpiegitura berriak egiteko, berrikuntzarako eta produkzio ehuna eraldatzen eta digitalizatzen laguntzeko inbertsioak biltzen ditu; baina hori aski ez eta, Foru Komunitatearen gobernantza ekonomikoa, soziala eta ingurumenekoa hobetzeko hainbat erreforma ere bai. Lidergo publiko hau egiazkoa izan dadin, Nafarroa Suspertu Planak sektore publikoaren beraren eraberritzea planteatzen du, alderdi hauetan bereziki: efizientziaren hobekuntza eta sinplifikazioa, digitalizazioa, eta behar diren baliabide materialez eta giza baliabideez hornitzea.

Guztiarekin ere, sektore publikoaren jarduna ez da aski; Nafarroa Suspertu Planaren helburua da gizarte osoak aurrera egin dezan beharrezkoak diren itunak eraikitzea; izan ere, Foru Komunitateko eragile ekonomiko eta sozial guzti-guztiek lagundu behar dute egin beharreko eraldaketak obratzen. Horretarako, beharrezkoak dira elkarrizketa soziala, lankidetzeta publiko-pribatua eta soziala eta aliantzak hezurmamitzea, horrela bakarrik lortuko baitugu gizarte moduan dauzkagun misioak gauzatzea, Nafarroa Suspertu Planaren eremuak definitzen dituztenak:

- **Gure ekonomia modernizatzeko** misioa, digitalizazioaren testuinguruan. Horretarako, baliatu behar dira gure ehun ekonomiko eta industrialaren indar guneak, konektibitatea hobetu behar da eta ekintzaitza eta berrikuntza digitala sustatu behar dira.
- Produkzioa eta kontsumoa **karbonogabetzeko** misioa: klima aldaketaren aurka borrokatu behar da, eta energia berriztagarrien alorrean hobetu; isuriak murriztu behar dira eta jasagarritasuna bihurtu behar da ekonomia eta gizartea egituratzeko printzipio nagusia.
- **Kohesio soziala** areagotzeko misioa, aukera-berdintasuna bermatuz, koronabirusaren krisiak gizartean eragin dituen desorekei aurre eginez eta gaur gero dauden babes sozialerako tresnak indartuz.
- **Lurraldea egituratzeko** misioa. Horretarako despopulazioaren aurka borrokatu eta behar diren azpiegituretan inbertitu behar da, eskualdeen eta udalerrien zeregina indartu, eta landa garapenerako aukera berriak sortu behar dira.
- **Gure bizikidetzaren esparruan** sakontzeko misioa, gizarte anitz, eskubideetan aberats, erresiliente eta demokratikoa bermatuz, horiexek baitira gure nortasunaren ezaugarri garrantzizkoenetako batzuk.

Misio handi hauek, helburu komunak ere badirenak, bi zeharkako lerroekin lagunduta datoz, helburuak azkar lortzeko aurrebaldintza ere badirelako: sektore publikoa eraberritzea eta indartzea, eta gure kanpo eta nazioarteko dimentsioa irekitzea eta tinkotzea.

Nafarroa Susperu Planaren misioak

Nafarroa Suspertu Plana ez da hutsetik abiatzen. Planerako erreferentzia izan dira, batetik, Europar Batasunak egin dituen ahaleginak, abian jarriko den **suspertzea justua, jasangarria eta egiazkoa** izan dadin, eta bestetik 2030 Agendan bildutako Garapen Jasangarriaren Helburuak lortzeko nazioarteko ahaleginak.

Nafarroa Suspertu Planaren ahaleginak estrategia horietan kokatzea garrantzia handikoa da bi arrazoiengatik: lehenengo eta behin, plana bideratuta dago Europako eta nazioarteko helburu onartu batzuetara, eta, bigarrenik, estrategia horien loturen bitartez sinergiak sortzen dira aurreikusitako esku-hartzeetan eta jarduketeta-ildoetan.

Nazioarteko estrategiak

- 2030 Agenda

Europako estrategiak

- Next Generation EU
- Europako Itun Berdea

Lurralde estrategiak

- Nafarroako 2030 Agenda
- S3 Espezializazio Adimentsuaren Estrategia

Erreferentzia esparrua Nafarroako Foru Komunitatean dagoeneko garatu diren politiketatik ere abiatzen da, batez ere Foru Komunitatearen 2030 Agenda eta Espezializazio Adimentsuaren Estrategiaren (S3). Horiek osatzen dute berariazko jomuga estrategikoa Foru Komunitatearen lehiakortasuna, jasangarritasuna eta kohesio soziala handiagotzeko.

Esparru hauetako bakoitza Nafarroa Suspertu Planaren jarduketekin lotzen da, eta esku-hartzeen multzo integratua osatzen dute. Nafarroa Suspertuk ez ditu ordezkatzen gobernuaren gaiaren araberako arlo bakoitzaren ekimen sektorialak –esaterako, osasunari buruzko plan espezifikokoak, S3-a, gizarte inklusioaren edo digitalizazio planak–; aitzitik, sustapen-esparru koherente bat eskaintzen du, ekimen hauek estatuan, Europan edo nazioartean egiten direnekin lotzeko.

Nafarroa Suspertu Planaren abiapuntuak dira Europako Suspertze Estrategiak eta bere bitartekoak –Foru Komunitatearen 2030 Agenda eta Espezializazio Adimentsuaren Estrategia– osatzen duten erreferentzia esparruaren indarra eta garrantzia. Planak harreman zuzena eta estrategikoa planteatzen du haietako bakoitzarekin, eta harreman horren ardatzak haietan markatzen diren lehentasunak dira. Lerrokatze estrategikoaren ardatzak hauek dira:

Nafarroa Susperitu Planaren erreferentzia esparrua			
Nafarroa Susperitu Plana	2030 Agenda	Europar Batasunaren suspertze plana	Espezializazio Adimentsuaren Estrategia
Gure ekonomia eraldatzea	8. helburua: Itxurazko lana eta ekonomiaren hazkundera. 9. helburua: Industria, berrikuntza eta azpiegiturak. 12. helburua: Ekoizpen eta kontsumo jasangarria.	Ekonomiaren trantsizio digitala. Enplegua babestea. Merkatu bakarra indartzea.	Nafarroako ehun enpresarialaren arrakasta eta sustapenaren helburua.
Trantsizio ekologikoa bizkortzea	5. helburua: Energia eskuragarriak eta berriztagarriak. 13. helburua: Klima aldaketa	Europako Itun Berdea. Trantsizio energetikoa.	Jasangarritasuna eta ingurumena errespetatzeko helburua.
Kohesio soziala sustatzea	1. helburua: Pobreziaren kontrako borroka. 3. helburua: Osasuna. 4. helburua: Kalitatezko hezkuntza. 5. helburua: Gizonen eta emakumeen arteko berdintasuna. 10. helburua: Berdintasun ekonomikoa.	Trantsizio justua. Enplegua babestea. Aukeren berdintasuna. Haur bermea.	Bizi kalitatea eta kohesio soziala sustatzea.
Gure bizikidetzaren esparruan sakontzea	16. helburua: Bakea eta instituzioak.	Kohesio soziala.	
Lurraldea egituratzea	2. helburua: Nekazaritza eta elikagaien segurtasuna. 11. helburua: Hiri eta lurralde jasangarriak. 15. helburua: Lurreko ekosistemak.	Europako Itun Berdea.	Jasangarritasuna eta ingurumena errespetatzeko helburua.
Lidertza publikoa	16. helburua: Bakea eta instituzioak	Digitalizazioa sustatzea. Kohesio soziala.	Lehiakortasun ekintzak.
Kanpo ekintza	Gainerako helburuekiko zeharkakoa.		

4. NAFARROA SUSPERTU PLANAREN LEHENTASUNAK ETA JARDUKETAK

4. NAFARROA SUSPERTU PLANAREN LEHENTASUNAK ETA JARDUKETAK

Nafarroa Suspertu Plana koronabirusaren krisiari emandako erantzunean identifikatu diren beharretatik eta desafioetatik abiatzen da, baina hainbat iturritatik iritsitako proposamenekin elikatzen da: Foru Komunitateko Gobernuaren departamentu teknikoak; herritarrak, kontsulta-prozesuaren bidez; Nafarroako Parlamentua eta gizarte zibilaren erakundeak. Lehentasunek 1.500 proposamen baino gehiago laburbiltzen dituzte. Proposamenok 100 ekarpenetan baino gehiagotan garatu dira, Foru Komunitatean parte hartzeko dauden bideetatik iritsitakoak.

Lehentasun hauekin Foru Komunitateko Gobernuak garatu behar dituen ekintza batzuk daude, Nafarroa Suspertu Planaren helburu estrategikoak betetzeko.

4.1. Misioak eta lehentasun estrategikoak.

4.1.1. Ekonomia eraldatzea digitalizazioari begira.

a) Lotutako helburu estrategikoak:

- Ekonomia suspertzea.
- Berrikuntza teknikoa eta soziala sustatzea.
- Aliantza enpresarialetan sakontzea.
- Ekonomia soziala eta kooperatiboa bultzatzea.
- Talentua sustatzea.

b) Jarduketa-lehentasunak eta neurriak:

- COVID-19ak eragindako krisiak gehien ukitu dituen sektoreei laguntzea, enpresa bideragarriak ez galtzeko, likidezia emateko, zuzeneko laguntzak edo/eta kaudimena hobetzeko bitartekoak ezartzeko neurriak hartuz.

Etorkizunean, Nafarroako Finantza Institutua horretarako tresna izanen da. Eredu turistikoa bat bultzatzea: erakargarria, inklusiboa, segurua, jasangarria eta digitala.

- Nafarroako sektore estrategikoei bultzada ematea, industria enpresen sustraitzea, indartzea eta haztea sustatuz, lurzorua eta azpiegiturak garatuz eta eskainiz industriak ezar daitezkeen, Nafarroako industriaren nazioartekotze aurreratua sustatuz eta arreta berezia emanez automozioaren sektorearen eraldatzeari, Nafarroako Espezializazio Adimentsuaren Estrategian ezartzen denari jarraikiz.

- Ekintzailletza berritzailea eta ekonomia soziala bultzatzea, Nafarroako ekonomia sozialaren hazkundera, ekintzailletza eta enpresen sorrera bultzatuz, berrikuntza sozialari bultzada berri bat emanez, Nafarroako gizarteak osasunean, pertsonen zaintzan, gatazkak konpontzean, bizikidetzan, kulturen arteko bizikidetzan, despopulazioan, nekazaritza eta elikagaien produkzioan eta biodibertsitatearen babesean dauzkan desfizioei erantzuna emateko.

- Nafarroak I+G alorrean Europar Batasunaren barruan duen tokia hobetzea, Nafarroako I+G+b arloari buruzko Behatokia abian jarritz, enpresek, unibertsitateek eta I+G zentroek I+G arloan egiten duten inbertsioa lagunduz, I+G+b arloko lankidetzak egonkorak eta enpresei egindako transferentzia teknologikoa, eta Nafarroarako interesgarriak diren eremuetan enplegua sortzea lagunduz.

- Digitalizazioa bultzatzea, eskualdearen lehiakortasuna hobetzeko. Horretarako abian jarriko da "Nafarroako Berrikuntza Digitalerako Poloa-IRIS" delakoa, eta hari lotutako campus bat eraikiko da. Modu horretan nafar gizartearen digitalizazioa bultzatzeko estrategia integratu bat garatuko da, eta epeak laburtuko dira banda zabaleko sarea Foru Komunitateko lurralde osoan jartzeko.

- Eten digitala desagerraraztea, premiazko plan baten bidez, zaugarriena den populazioari zuzenduta: migratzaileak, adinekoak eta desabantaila sozialeko egoeran bizi diren familietako haurrak. Eskolaren digitalizazioa indartzea; horretarako IkasNOVA programa zabalduta eta biziagotuko da Nafarroako hezkuntza sistemaren trebetasun eta gaitasun digitalak hobetzera zuzentzen baita.

- Azpiegiturak eta garraio sistemak sustatzea. Errepide sare seguruagoa edukitzeko behar den inbertsioa segurtatzea, horrelako sare bat beharrezkoa delako lurralde barruko komunikazioak hobetu, despopulazioaren aurkako borrokan lagundu, tokiko garapen ekonomikoa faboratu eta eskualde-mugikortasun sistema berri eta jasangarriagoa edukitzeko. Prestazio Handiko Trena bultzatzea.

- Guztien lan aukerak aldezteak. Lan kontratazioa errazteko dirulaguntzak indartzea, enplegurako prestakuntza sustatuz NL-NEZ buru izanen duen enplegurako orientazio-eredu berri baten bidez, Orientaziorako Esparru Akordioaren berrikuspena barne.

4.1.2. Trantsizio ekologikoa bizkortzea.

a) Lotutako helburu estrategikoak:

- Krisitik ateratzea, eredu jasangarri berri baten buru izanez.
- Gizarte erresilienteagoa bultzatzea.
- Klimaren anbizioan eta biodibertsitatearen zaintzan aurrera egitea.

b) Jarduketa-lehentasunak eta neurriak:

- Nafarroak toki berria hartzea, energia berriztagarrien arloan Europako erreferente izateko. Energia hauek produzitzeko instalazio berrien garapenari laguntzea, Nafarroan kontsumo energetikoaren %50 iturri berriztagarrietatik etortzea lortzen den arte, eta gaur egun dauden parke eolikoak indarberitzea, energia berriztagarriei buruzko instalazio eta laborategi aitzindariak jar daitezzen sustatuz.
- Trantsizio energetikoa ekonomia dinamizatzen duen elementu bat izan dadin lortzea, jarduera hauen bidez: efizientzia energetikoa bilatzen duten jarduketak sustatzea, energia berriztagarriak ezartzea eta ibilgailu elektrikoak erabiltzea. Administrazio publikoa, bere osoan, trantsizio energetikoaren eredu bihurtzea. Proiektu energetiko berezien garapena sustatzea, Nafarroaren mendekotasun energetikoa gutxiagotzeko.
- Eraikuntza jasangarria bultzatzea, bai parke publikoko nola pribatuko etxebizitzak birgaitzeko jarduketak biderkatuz, aholkularitza eta laguntza zerbitzuak eta finantzatzeko formula egokiak ezarriz.
- Klimaren arloko ekintza eta ekonomia zirkularra sustatzea; horretarako beharrezkoa izanen da klima aldaketaren aurkako borrokari ekiteko araudi esparru berri bat, eskualde osoa aintzat hartuko duena. Nafarroako Hondakinen Planaren jarduketak garatzea, zirkulartasunaren ikuspuntutik. Klima aldaketari eta ekonomia zirkularrari egokitzearekin loturiko proiektu aitzindari berritzaileak eta ekintzak sustatzea.
- Basoak, ibaiak eta naturaguneak babesteko irudiak bultzatzea, aberastasunaren eta biodibertsitatearen iturriak direlako; beste baso ustiaketa modu bat sustatzea, eta naturagune babestuak gordetzea. Uraren estrategia beri bat prestatzea, baliabide hori era efizienteagoan kudeatu eta erabiltzeko.
- Elikadura sistema justu, osasungarri eta ingurumenarekiko jasangarria sustatzea, nekazaritza ekologikoaren eta nekazaritza ikerketaren garapenaren bidez; nekazaritzako ustiategiak modernizatzea, efizientzia hobetu, kontsumo energetikoa gutxitu eta animalien bizi kalitatea hobetzen duten inbertsioak bultzatuz.

4.1.3. Lurraldea modu jasangarrian egituratzea.

a) Lotutako helburu estrategikoak:

- Egin gabeko inbertsioak bultzatzea.
- Nafarroa konektatua kohesio digitalerako eta lurralde kohesiorako.
- Lurraldeen arteko oreka berreskuratzea eta landa eremua baloratzea.

b) Jarduketa-lehentasunak eta neurriak:

- Eredu berri baten alde egitea hazkunde jasangarrirako eta hiri- eta landa-eremuen arteko harremanetarako, eta, horretarako, aldaketak sustatzea Nafarroako Lurralde Estrategian eta tokiko planeamendurako baliabideetan, tresna erabilgarriak izan daitezzen Nafarroako lurraldeen arteko oreka lortzeko, baita bizimodu jasangarriagoak, efizienteagoak eta ekitatiboagoak ere.
- Oinarrizko zerbitzuak bermatzea, jasangarriak eta denok eskuratzeko modukoak, finantzaketa eredu berri bat sustatuz Nafarroako toki erakundeetarako, eta toki azpiegiturak eguneratzea, erronka berriei helduz: trantsizio energetikoa, jasangarritasuna (Green Deal) eta despoblazioa.
- Ekintzailtza eta berrikuntza soziala garapen kohesionatuaren eta solidarioaren alde, eskualdeko edo tokiko egitasmo eta programa sozioekonomikoak garatuz eta gauzatuz, sustatzen dutenak landa eremuetan jarduera ekonomiko berriak mantentzea eta sortzea.
- Pirinioaldea eta beste eskualde behartsu batzuk suspertzea, eta, horretarako, lurraldearen kogobernantzaren eredu berri bat sustatzea, azkarrago martxan jartzeko Pirinioetako Planeko ekintza zehatzak, inpaktu handiko inbertsio proiektu txikien garapena eta Nafarroa Ezagutu Sarearen hedapena.
- Landa eremuaren garapen ekonomikoa eta soziala, tokiko ekintza taldeen jarduerak sendotuz, nekazaritzako sektorea gaztetuz eta sostengua emanez nekazaritzako kooperatibei, online eta etxerako merkaturatze zerbitzu berriekin.

4.1.4. Kohesio soziala eta aukera berdintasuna sustatzea.

a) Lotutako helburu estrategikoak:

- Gizarte erresilienteagoa bultzatzea.
- Osasun ekosistema sendotzea.
- Babes sozialerako sistemetan sakontzea.

b) Jarduketa-lehentasunak eta neurriak:

- Osasun sistema bat jendea babesteko: Nafarroa osasunetik suspertzea, sostengua emanez osasun arloko inbertsioei, ikerketari eta oinarrizko osasun laguntzaren sareari.
- Errentak bermatzeko sistema hobetzea, koordinazioa hobetuz Bizitzeko Gutxieneko Diru-sarrerarekin (Foru Komunitateak kudeatuko du), eta lotutako estaldurak eta zerbitzuak zabalduz.
- Babes sozialaren sarea sendotzea, babes sozialaren sistemari diseinu berria emanez, eta, horretarako, lehentasuna ematea oinarrizko osasun laguntzari eta komunitate-zerbitzuei eta historia sozial bakarria ezartzea.
- Egoitzako eta etxeko laguntza sendotzea, eta, horretarako, egoitzako laguntzaren eredu berri bat planteatzea eta sostengua ematea laguntza zentroeiei, publikoak nahiz pribatuak izan, laguntza eta prestazioak hobetzeko.
- Aurrera egitea zaintzen gizartea lortzeko, eta, horretarako, sostengu handiagoa ematea kontziliazioari eta zaintza lanak banatzeari, arreta berezia jarriz dependentzia dutenentzako laguntzan eta haien zaintzaileengan.
- Gizonen eta emakumeen arteko aukera berdintasuna sakontzea, eta, horretarako, azterketa berezia egitea pandemia dela-eta dauden kargen gainean, berdintasun agenteen sarea hedatzea eta genero indarkeriaren kontrako borroka sustatzea.
- Gazteei zuzendutako ekintzak, gazteriaren plan estrategiko berri baten bidez, parte-hartzea sustatuz, emantzipazioa bultzatuz, Gazteen Bermea sendotuz eta gazteentzako informazio sarea birmoldatuz.
- Etxebizitza izateko eskubidea sustatzea helburu duten neurriak, alokairua sostengatuz, etxegabetasunaren kontra borrokatuz eta etxebizitza publikoaren politika bultzatuz.
- Pertsonengan inbertitzea, hezkuntzaren eta prestakuntzaren alde eginez, eta, horretarako, lanbide heziketa sustatzea eta eskolak digitalizatzea, irakasleak prestatzea eta prestakuntza programak eta lanbide kualifikazioa on line eskuratzea erraztea.

4.1.5. Gure bizikidetzaren esparruan sakontzea

a) Lotutako helburu estrategikoak:

- Aliantza sozialak sustatzea.
- Gizarte erresilienteagoa bultzatzea.

b) Jarduketa-lehentasunak eta neurriak:

- Errespetuaren aldeko esparru zabala bultzatzea, askatasunak eta giza eskubideak sustatzen dituen, intolerantziaren kontra borrokatuz.
- Euskara kohesio eta aniztasun faktoretzat hartzea, eta, horretarako, euskarazko prestakuntza programak sendotzea, gazte eta haurrentzako edukien sorrera sustatzea eta administrazioan hizkuntza aniztasunaren alde egitea.
- Aniztasuna sustatzea, eta, horretarako, sostengua ematea LGTBIQ+ komunitatearen eskubideei eta Nafarroako bizikidetzaren plana garatzea.
- Justiziako sarbidea bermatzea ekitatezko baldintzetan, eta, horretarako, sostengua ematea abokatuen elkargoari, doako justiziako sarbidea bermatzea eta arreta berezia ematea espetxe sistemari.
- Kultura sustatzea bizitza aktiboa izateko, eta, horretarako, kultur produkzioa eta sortzaileak nahiz artistak bultzatzea, Nafarroako kultur ondarea babestu eta promozionatzea eta kultur eskariaren sorrera sustatzea.
- Kirola bizi kalitatearen bektoretzat hartzea, eta, horretarako, sostengua ematea Nafarroako klubei eta federazioei, kirola egitea sustatzea eta instalazioak errealitate berrietara egokitzea.
- Herritarren parte-hartzea, parte hartzeko bitarteko berrien bidez, erabakiak hartzeko sarbidea emanez eta harreman berri bat ezarriz herritarren eta administrazioaren artean.
- Nafarroa segurua eta erresilientea sustatzea, eta, horretarako, erresilientziaren kultura sustatzea, herritarren segurtasunerako baliabideak eta larrialdiak kudeatzekoak sendotzea eta sostengua ematea Nafarroako segurtasun kidegoei.

4.1.6. Arlo publikoaren lidergoa berrestea

a) Lotutako helburu estrategikoak:

- Administrazioa modernizatzea.

b) Jarduketa-lehentasunak eta neurriak:

- Baliabide gehiago eta hobeak zerbitzu publikoetarako, plantillak berritu eta handitzea bultzatuz, baita haien prestakuntza eta gaikuntza ere, etengabe harremanetan gobernu zentralarekin.
- Digitalizazioa, datuen zientzia eta adimen artifiziala herritarren zerbitzuan, Gobernu Irekiaren egitasmoa sustatuz, eredu berri bat zehaztuz herritarrekin harremanetan jartzeko eta sostengua handituz udaletako zerbitzu digitalei.

- Komunikazioa eta gardentasuna, berriazko sostengua emanaz komunikabideei, erabaki publikoak herritarrei helarazteari eta Foru Gobernuak erabakiak hartzearen gaineko informazioa denen eskura jartzea bultzatuz.
- Administrazioaren sinplifikazioa Nafarroako Gobernuaren ardurakoak diren alderdi guztietan, prozesuak bizkortuz eta herritarrei ematen zaien arreta hobetuz.
- Sareak eta azpiegiturak administrazio eta gizarte moderno eta eskuragarrietarako, azken belaunaldiko komunikazioen estaldura handituz lurralde osoan.
- Oinarrizko ikerketa adimen artifizialaren zientzian, zentro bat sortuz politika publikoetarako datuen zientzia eta adimen artifiziala sustatu eta ikertzeko.

4.1.7. Lanean mugin barnean eta mugez kanpo: kanpoaldea

a) Lotutako helburu estrategikoak:

- Nazioarteko merkatu eta eskari berriak kontuan izatea.

b) Jarduketa-lehentasunak eta neurriak:

- Europar Batasunaren funts gehiago eskuratzea, eta, horretarako, inbertsioen eta baliabideen planifikazio egokia egitea eta ahalik eta gehien handitzea inbertsioen ondorio ekonomikoak eta sozialak.
- Lerrokatzea EBren estrategia nagusiekin, eta, horretarako, gure egitea Europar Batasuneko suspertze planetako helburuak eta ahalik eta gehien handitzea haien eragina Foru Komunitate osoan.
- Nafarroaren nazioarteko alderdia sustatzea, eta, horretarako, honakoak sustatzea: Nafarroako enpresak nazioartekotzea, ekintzetan parte hartzea mugaldekoko eskualdeekin, lotura izatea kanpoko nafar komunitateekin eta lan egitea euroeskualdearen barnean.
- Nafarroa solidario baten alde egitea, eta horretarako, Nazioarteko Lankidetzarako Nafarroako Agentzia sortzea eta garapenerako nazioarteko lankidetzarako diren baliabideak ugaltzea.

5.

PLANAREN GOBERNANTZA

5. PLANAREN GOBERNANTZA

Gobernantzaren printzipiotik abiatu, hau da, erantzukizun partekatuetatik, zuzendaritza malguko egitura proposatzen da, posible eginen dituen, batetik, parte-hartze politiko eta soziala eta, bestetik, Gobernuaren ekimena eta exekuzioa. Hori oro, kaudimen teknikit abiatuta. Irizpide hauetatik abiatzen da.

1. Zuzendaritza Batzordea. Batzordekideak Nafarroako Gobernuko lehendakaria eta haren lehendakariordeak izanen dira.
2. Koordinazio Publikoa. Departamentuarterko Batzordearen bidez (Nafarroako lehendakaria da haren burua). Bere eginkizunak dira politika publikoak koordinatzea eta lerrokatzea; baliabideen esleipena ziurtatzea, eta estrategiaren jarraipena egitea, batez ere planei, estrategiei eta ekintza publikoei begira.
3. Gizarte Kontseilua. Kotsultarako organoa da eta hartan parte hartzen dute politikariek, gizarteak, jakintza-munduak eta enpresaburuek.
4. Parlamentua. Esparru bakoitzaren eskumenak eta instituzioak errespetatuz, komeni da Parlamentuak gune bat izan dezan jarraipena, ebaluazioa eta proposamenak egiteko planaren gauzatzeari buruz.
5. Toki erakundeak. Halaber, Nafarroako Gobernuarekin koordinatzeko tresna bat proposatuko zaio NUKFri neurriak gauzatzeko.
6. Laguntza teknikoak. Gobernuak Nafarroako Enpresa Korporazio Publikoa sozietatea izanen du planaren laguntza teknikorako.

6.

AURREKONTUA ETA GAUZATZEKO BALIABIDEAK

6. AURREKONTUA ETA GAUZATZEKO BALIABIDEAK

6.1. Baliabideak lortzea

Nafarroa Suspertu Planak, besteak beste, baliabide publiko hauek izanen ditu bere aurrekonturako:

- Nafarroako Aurrekontu Orokorretako partidak, hasierako helburuak birbideratuta.
- 2021-2023 urteetarako, aurreikusten da funts berekien 989,41 milioi euro izatea Nafarroa Suspertu Planerako; horretaz gain, Europako eta Espainiako suspertzetik datozenak eta inbertsio sozialak ere izanen dira.
- Estatuaren funtsak, oraingo eta hurrengo berreraikuntza programen barnean. Besteak beste, 16.000 milioiko zuzkidura, itzuli behar ez den funtsean.
- Parte-hartzea Europako funtsetan, Europar Batasunaren Suspertze Planaren eta Itun Berdearen esparruan.
- Europako 2014-2020 eta 2021-2027 aldietarako egitura eta inbertsio funtsak birprogramatzetik datozen baliabideak (EGEF, EGIF, LGENF), planeko dagokion apartatuan ezarritakoarekin bat.
- Europako beste ekimen eta programa batzuetatik datozen funtsak, barne daudela Invest-EU, Next Generation EU eta 2021-2027 finantza aurreikuspenen kargura finantzatutako beste programa batzuk, Europar Batasunak azkenean erabakitzen duen suspertze estrategiaren esparruan.

Testuinguru horretan, aipagarria da 750.000 milioi euroko Suspertze Funttsaren gaineko akordioa ("Next Generation EU"). "Next Generation EU" funttsaren 750.000 milioitik, 360.000 milioi maileguetarako izanen dira, eta 390.000 milioi, berriz, transferentzietarako, eta pandemiaren ondorioen arabera banatuko dira.

Espainiak 140.000 milioi euro jasoko ditu gutxi gorabehera hurrengo sei urtean (herrialdearen BPGaren %11 baino gehiago). 72.700 milioi euro transferentzietarako izanen dira.

Suspertze eta Erresilientzia Mekanismoak 672.500 milioi euro izanen ditu (312.500 transferentzietarako). Horietatik, 59.000 milioi euro dagozkie Espainiari. Programa horri esker, abian jarriko da erreforma eta inbertsioetarako plan nazional bat, gure ekonomiak zenbait esparrutan hazkundera eta eraldaketa izan dezan: trantsizio ekologikoa, eraldaketa digitala, hezkuntza edo babes soziala hobetzea. ReactEU programak 47.500 milioi euro izanen ditu, eta horietatik, 12.400 dagozkie Espainiari. Programa berri hori funtsezkoa da krisiaren ondorio ekonomikoetara eta sozialei aurre egiteko.

Plana palanka bat izanen da ekonomia suspertzeko proiektu pribatuen bitartez. Orobat, baliabide pribatu gehigarriak mugiarazi gogo dira, inpaktuko inbertsioaren bidez, inbertsio arduratsuen bidez eta itun publiko-pribatuen bidez, ekintzak egiteko hala komeni denean. Ez da ahaztu behar EBko funtsak erabiltzeko baldintzetako bat inbertsio pribatua erakartzeko helburua dela, finantza eredu berritzaileak eta jasangarritasun helburuak batera bultzatuz. Bukatzeko, zorpetzearen baliabidea ere izanen da, defizitaren eta zorraren helburuak malgutzearen ondorioz. Hori esanik, berritasunak izan ahala Nafarroako Gobernuak horien berri emanen du.

7. PLANAREN AGINTE-KOADROA

AGINTE-KOADROA

Misio Estrategikoak	Jarduketa-lehentasunak	Adierazleak
Ekonomia eraldatzea digitalizazioari begira	Misio estrategiko orokorra	<ul style="list-style-type: none"> • Langabezia tasa. • Sexuaren araberako enplegu tasak. • Merkataritzako balantzaren saldoa. • Enpresak sortzea. • Nafarroako Foru Komunitatea BPGa.
	L1 COVID-19aren krisiak gehien ukitu dituen sektoreei laguntzea	<ul style="list-style-type: none"> • COVID-19aren krisia arintzeko zuzeneko laguntzen onuradun diren enpresa eta langile autonomoen kop. • COVID-19 ohiz kanpoko funtsaren onuradun diren toki erakundeen %.
	L2 Nafarroako sektore estrategikoak indartzea	<ul style="list-style-type: none"> • Inbertsiorako laguntzen onuradun diren industria enpresen kop. • Nazioartekotzeko laguntzen onuradun diren industria enpresen kop. • Automozioaren sektorea eraldatzeko ekimenen kop. • Industriaren balio erantsia. • Enplegua industrian.
	L3 Ekintzailatza berritzailea eta ekonomia soziala	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomia sozialeko enpresa berrien kop. • Lagundutako berrikuntza sozialeko proiektuen kop. • Nafarroako inbertsio induzitua.
	L4 I+Gren arloan Nafarroak Europar Batasunean duen tokia hobetzea	<ul style="list-style-type: none"> • Nafarroak "European Innovation Scoreboard 2020" adierazlean duen tokia. • Diruz lagundutako I+G arloko proiektuetan parte hartzen duten enpresen kop. • Diruz lagundutako proiektu estrategikoen kop. • SINAI n akreditatutako enpresaren arloko I+G+b unitateen kop. • SINAIko eragileen arteko lankidetzak proiektuen kop. • SINAIko eragileen parte-hartzea izanda onartu diren Europako proiektuen kop. • Nafarroako erakundeen Horizonte Europa programaren itzulkinak. • Lagundutako ikerketa biomedikoko proiektuen kop.

Ekonomia eraldatzea digitalizazioari begira	L5 Digitalizazioa sustatzea eskualdeko lehiakortasuna hobetzeko	<ul style="list-style-type: none"> • Europako Berrikuntza Digitalaren Poloa (IRIS) onartzea European. • Europako Berrikuntza Digitalaren Poloan (IRIS) instalatutako oinarri teknologikoko enpresa berritzaileen (OTEB) kop. • Nafarroako Gobernuak enpresetan lagundutako IKT proiektuen kop. • Frogaketa digitaleko laborategi eta zentro berrien kop.
	L6 Eten digitala desgerraraztea	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalizaziorako laguntzen onuradun diren familien kop. • Nafarroako hezkuntza sistemako gaitasun digitaletako prestakuntza jardueren kop.
	L7 Azpiegiturak eta garraio sistemak sustatzea	<ul style="list-style-type: none"> • Errepide sareko urteko inbertsioa. • Nafarroako Ubidearen 1. fasea handitzeko gauzatu den obraren %. • Nafarroako Ubidearen 2. faserako kontratatutako obraren %. • Hiriarteko garraioa erabiltzen dutenen kop. • Hiri garraio komertziala erabiltzen dutenen kop. • Prestazio handiko trena (PHT) egiteko erabilitako urteko inbertsioa. • Trenz garraiatutako zama tonen kop.
	L8 Guztien lan aukerak aldezte	<ul style="list-style-type: none"> • Errenta bermatua dutenen, gazteen, emakumeen eta 45 urtetik gorakoen kontratu diruz lagunduen kop. • Enplegurako prestakuntza ekintzen kop.

Trantsizio ekologikoa bizkortzea

Neurri estrategiko orokorra	<ul style="list-style-type: none"> • Iturri berriztagarrietatik datorren energia kontsumoaren %. • Instalaturiko energia berriztagarrien potentzia.
L9 Nafarroak toki berria hartzea, energia berriztagarrien arloan Europako erreferentea izateko	<ul style="list-style-type: none"> • Energia berriztagarrien instalazio eta laborategi aitzindari berriak. • Berrindartutako haize parkeen kop.
L10 Trantsizio energetikoa, ekonomia dinamizatzen duen elementua	<ul style="list-style-type: none"> • Efizientzia energetikoko jarduketetarako laguntzen onuradunen kop. • Administrazio publikoetan, iturri berriztagarrietako energia kontsumoaren %. • Garatutako proiektu energetiko berezien kop.
L11 Eraikuntza jasangarria	<ul style="list-style-type: none"> • Etxebizitzak eta eraikinak birgaitzeko jarduketaren kop. • Landaguneetan sustatutako alokairuko etxebizitza publikoen kop. • Zurez eraikitako etxebizitzaren kop.
L12 Ekintza klimatikoa eta ekonomia zirkularraren sustapena	<ul style="list-style-type: none"> • Klima-aldaketari eta Trantsizio Energetikoari buruzko foru lege berria. • Hondakin-sorreraren murriztapena, fluxuen araberakoa, erreferentzia oinarri den 2010. urtearen aldean.
L13 Basoak, ibaiak eta naturaguneak, aberastasun eta biodibertsitate iturri	<ul style="list-style-type: none"> • Biomusak Nafarroako balantze energetikoan duen pisua. • Basoak hobetzeko jarduketetako inbertsioa. • Azpiegitura berdeetarako eta naturaguneak leheneratzeko inbertsioak.
L14 Elikadura sistema justua, osasungarria eta ingurumenarekiko arduratsua sustatzea	<ul style="list-style-type: none"> • Produkzio ekologikoko ustiategien %. • Abiarazitako nekazaritza ikerketako proiektuen kop. • Nekazaritzako ustiategiak berritzeko proiektuetako inbertsioak. • Kalitateko produktuak eta ekologikoak sustatzeko ekintzen kop.

Lurraldea modu jasangarrian egituratzea

Misio estrategiko orokorra	<ul style="list-style-type: none"> • Nafarroako Lurralde Estrategia (NLE) berria. • Iruñeritik kanpo bizi diren biztanleen %. • Natura ondareari eta biodibertsitateari buruzko foru legea.
L15 Eredu berri bat hazkunde jasangarrirako eta hiri- eta landa-eremuen arteko harremanetarako	<ul style="list-style-type: none"> • Klima-aldaketari eta Trantsizio Energetikoari buruzko foru lege berria. • Hondakin-sorreraren murriztapena, fluxuen araberakoa, erreferentzia oinarri den 2010. urtearen aldean.
L16 Oinarrizko zerbitzu jasangarriak eta denok eskuratzeko modukoak	<ul style="list-style-type: none"> • Finantzaketa eredu berria Nafarroako toki erakundeetarako. • Hondakin uren arazketa sistema berrituen kop. • Toki inbertsioen plan berrirako erabilitako urteko inbertsioa. • Nafarroako zerga sarreraren gainean Toki Azpiegituren Plan berriak hartzen duen %. • Toki erakundeen digitalizazioari laguntzeko inbertsioa.
L17 Ekintzailletza eta berrikuntza soziala garapen kohesionatuaren eta solidarioaren alde	<ul style="list-style-type: none"> • Landa-ingurunean lagundutako ekimen ekonomikoen kop. • Garapen ekonomikorako plan bat duten Nafarroako herrien eta eskualdeen kop.
L18 Pirinioaldea eta beste eskualde behartsu batzuk suspertzea	<ul style="list-style-type: none"> • Pirinioaldean lagundutako inbertsio proiektuen kop. • Nafarroako beste eskualde batzuetan lagundutako inbertsio proiektuen kop. • Nafarroa Ezagutu Sarean sartutako baliabide kop.
P19 Landa eremuaren garapen ekonomikoa eta soziala	<ul style="list-style-type: none"> • Laneratutako nekazari gazteen kop. • Online merkaturatzeko laguntzen onuradun diren nekazaritzako elikagaietako enpresen kop. • Zirkuitu laburreko merkaturatze plataformetan parte hartzen duten nekazaritzako elikagaietako enpresen kop.

Kohesio soziala eta aukera berdintasuna sustatzea

Neurria	<ul style="list-style-type: none"> • Nafarroako GINI indizea. • Nafarroako AROPE tasa.
L20 Jendea babesteko osasun sistema	<ul style="list-style-type: none"> • Osasun sistemarako erabilitako BPG-aren %. • Oinarrizko osasun-laguntzako profesionalen kopuruaren gehikuntza. • Historia kliniko soziosanitarioa ezarri da. • Emergentsia estrategikoko osasun horniduren erreserba ezarri da. • Osasun azpiegituretako inbertsioa.
L21 Errenta bermea	<ul style="list-style-type: none"> • Estaldura tasa: Errenta bermatua + Bizitzeko gutxieneko diru-sarrera.
L22 Babes sozialaren sarea sendotzea	<ul style="list-style-type: none"> • Emandako etxeko laguntza zerbitzuen (ELZ) kop. • Gizarte-inklusioko programaren jarduketan kop. • OGZen eta GZZen arteko baterako arretaren %, programa eta taldeen arabera eta pertsonen ezaugarri soziodemografikoen arabera. • Guraso bakarreko etxeetan egonda laguntza jaso duten emakume migratzaileen kop. • Txartel sozial bakarra ezartzea.
L23 Egoitzako laguntza eta etxeko laguntza	<ul style="list-style-type: none"> • Egoitzetan COVID-19ari aurre egiteko kontingentzia plana ezarri da. • Egoitza-zentro berekietan egindako inbertsioak. • Besteren egoitza-zentroetan egindako inbertsioak.
L24 Aurrera egitea zaintzen gizarterantz	<ul style="list-style-type: none"> • Telelana eta kontziliazio neurriak ezartzeko laguntzen onuradun diren enpresen kop. • Foru administrazioan Telelan Plana ezarri da. • Zaintzaile profesionalak kontratatzeke laguntzen onuradunen kop. • Dependentsiarako prestazioen itxaron zerrendan dauden espedienteen kop.
L25 Emakumeen eta gizonen aukera berdintasuna	<ul style="list-style-type: none"> • Zaurgarritasun egoeran dauden emakumeei laguntzeko neurri, programa eta proiektuen kop. • Prostituzioan eta/edo esplotaziopean dauden emakumeentzako harrera sarea.

Kohesio soziala eta aukera berdintasuna sustatzea	P26 Gazteak	<ul style="list-style-type: none"> • Emanzipa programaren onuradunen kop. • Gazteen Berme Programaren onuradunen kop. • Gazteen langabezia tasa.
	P27 Etxebizitza	<ul style="list-style-type: none"> • Alokairurako eraikitako etxebizitza babestuen kop. • Landa eremuan alokairurako eraikitako etxebizitza babestuen kop. • Garatutako cohousing jarduketan kop. • Etxebizitza publiko guztien gainean alokairuan dauden etxebizitza publikoen %.
	L28 Pertsonengan inbertitzea: hezkuntza eta prestakuntza	<ul style="list-style-type: none"> • Sortutako Lanbide Heziketa Dualeko modulu berriak. • COVID-19aren ondoko egoerara egokitzeko hezkuntza azpiegiturretan egindako inbertsioa. • Gaitasun digitaletako prestakuntza jaso duten hezkuntzako profesionalen kop. • Ikasleen barneko mugikortasuna sustatzeko programan parte hartzen duten ikasleen kop. • COVID-19ari aurre egiteko kontingentzia plana ezarri da.

Bizikidetzaren esparruan sakontzea

L29 Askatasunak eta giza eskubideak	<ul style="list-style-type: none"> • Bizikidetzaren plan estrategikoa ezarri da. • Garatutako bake ekimen positiboaren kop.
L30 Euskara, kohesio eta aniztasun faktorea	<ul style="list-style-type: none"> • Euskararen II. Plan Estrategikoa prestatu da. • Administrazio publikorako hizkuntza dibertsifikazio plana.
L31 Aniztasunerako sostengua	<ul style="list-style-type: none"> • Segurtasun kidegoei zuzendutako sentsibilizazio, informazio eta prestakuntza ekintzen kop. • LGTBIQ+ kolektiboari sostengua eta babeserako emateko garatutako neurri kop.
L32 Justizia	<ul style="list-style-type: none"> • Espediente judizial digitala ezarri da. • Auzibidetik kanpo ebazteko egindako prozedura kop. • Nafarroako Justiziako Aholku Kontseilua eguneratzeko araudia onestea. • Doako justiziaren arloko araudia eguneratzea.
L33 Kultura sustatzea bizi aktiboa izateko	<ul style="list-style-type: none"> • Babesa/laguntza jaso duten kultura jardueren kop. • Kultura baliabideak eta zerbitzuak digitalizatzeko inbertsioa (liburutegiak, museoak, agiritegiak, antzokiak...). • Nafarroako kulturgintza profesionala suspertzeko laguntzen onuradun diren profesionalen kop. • Ikus-entzunezkoen sektorerako laguntzen onuradun diren erakundeen kop. • Atzerrian arte ikasketak egiteko eta horietan sakontzeko beken programaren onuradunen kop.
L34 Kirola, bizi kalitatearen bektore bat	<ul style="list-style-type: none"> • Kirol instalazioak egoera berrira egokitzeko laguntzen onuradun diren erakundeen kop.
L35 Herritarren parte-hartzea	<ul style="list-style-type: none"> • Nafarroan lagundutako boluntariora ekimeneren kop. • Krisi, elkarrizketa eta bizikidetzari buruz egindako herritarren elkarrizketarako foroan parte hartu dutenen kop.
L36 Nafarroa segurua eta erresilientea	<ul style="list-style-type: none"> • Suhiltzaileen Plan Estrategikoa (2020-2023) abiaraztea. • Segurtasunaren Koordinaziorako Nafarroako Zentroa ezarri da. • Nafarroako Foruzaingoaren Plan Estrategikoa (2020-2023) abiaraztea. • Autobabeserako prestakuntza ekintzen kop.

Lid ergo publikoa berrestea

L37 Baliabide gehiago eta hobeak zerbitzu publikoetarako

- Nafarroako Funtzio Publikoaren estatutu berria.
- Iruzur fiskalaren aurkako Behatokia sortzea.
- Zerga ikuskatzaileen kopurua handitzea.
- Iruzuraren aurka borrokatzeko garapen informatiko berrien kop.
- Zerga erreforma ezarri da.

L38 Digitalizazioa, datuen zientzia eta adimen artifiziala herritarren zerbitzuan

- Administrazio digital bakarra ezarri da.
- Gaitasun digitaletako prestakuntza jaso duten Nafarroako Gobernuko langileen kop.
- Administrazio kudeaketa digitaleko prestakuntza jaso duten enpresen eta partikularren kop.
- Digitalizatutako zerbitzu publikoen kop.
- Digitalizatutako zerbitzu medikoen kop.
- Adimen Artifizialerako Nafarroako Nazioarteko Zentro berria.
- Digitalizatutako eskualde edo toki administrazioiko izapide berrien kop.
- Data Navarra oinarri harturik diseinatu eta ebaluatutako plan eta programen kop.

L39 Komunikazioa eta gardentasuna

- Gobernu Irekiaren plan eta ekimen abiaraziak.
- Nafarroa Suspertu Planaren webgune berria ezarri da.

L40 Sinplifikazio administratiboa

- Sinplifikatutako administrazio prozesuen kop.
- Jarduera ekonomikoei lotuta sinplifikatutako administrazio izapideen kop.
- Administrazio izapideen epeen murriztapenaren %.

L41 Sareak eta azpiegiturak administrazio eta gizarte moderno eta eskuragarrietarako

- 100 Mb-tik gorako banda zabaleko estaldura duten udalerrien kop.
- Banda zabal ultralasterreko (> 100 Mbps) estaldura duten biztanleen %.
- Foru administrazioa digitalizatzeko egindako inbertsioaren %.

L42 Oinarrizko ikerketa adimen artifizialaren zientzian

- Adimen Artifizialerako Nazioarteko Zentroa.

Lanean mugen barnean eta mugez kanpo: kanpoaldea	Neurri estrategiko orokorrak	<ul style="list-style-type: none"> • Nafarroako Global Europako Funtsen itzulkinak. • Itunak Europako punta-puntako eskualdeekin.
	L43 Europar Batasunaren funts gehiago eskuratzea	<ul style="list-style-type: none"> • Nafarroako enpresen/erakundeen parte-hartzea izanda onartutako Europako proiektuak. • Europako proiektuetan parte hartzen duten Nafarroako enpresen eta erakundeen kop. • EBko goi funtzionarioekin izandako topaketen kop.
	L44 Lerrokatzea EBren estrategia nagusiekin	<ul style="list-style-type: none"> • Programazio aldi berriko Europako programei buruz antolatutako informazio eta hedapen ekitaldien kop. • Nafarroan garatutako Europako proiektu aitzindarien kop.
	L45 Nafarroa nazioartean	<ul style="list-style-type: none"> • Akitania Berria-Euskadi-Nafarroa euroeskualdearen esparruan garatutako proiektuen kop. • Nafarroaren parte-hartzea duten eta S3 sektoreei lotuta dauden nazioarteko foroen eta ekitaldien kop. • Ikasleei atzerriko egonaldietarako emandako beken kop. • NEXT sarean parte hartzen dutenen kop.
	L46 Nafarroa solidarioa	<ul style="list-style-type: none"> • Nazioarteko Lankidetzarako Nafarroako Agentzia ezarri da.